

Posudek na diplomovou práci

Ondřeje Lánského

„Kritická teorie Axela Honnetha: princip výkonu a výzvy globální spravedlnosti“

Katedra sociologie, Filosofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Předmětem předložené diplomové práce je sociální teorie Axela Honnetha, zejména dva její aspekty: za prvé kategorie uznání v podobě výkonu a za druhé transpozice Honnethovy teorie z roviny národní na rovinu globální. Vzhledem k tomu, že obě zkoumaná témata, která jsou předmětem zaměření, hrají v současné společnosti významnou roli, získává diplomová práce na hodnotě.

Teorie sociálního uznání německého sociologa a sociálního filosofa Axela Honnetha je dobrou volbou pro diplomovou práci, neboť reprezentativním způsobem představuje zároveň několik druhů současných koncepcí společnosti. Za prvé v dlouhé historické perspektivě prezentuje kritickou teorii společnosti, za druhé vychází z výsledků diskuze mezi modernou a postmodernou, jejíž hlavní argumenty byly zformulovány v sedmdesátých a osmdesátých letech, a za třetí navazuje na diskuzi mezi liberalismem a komunitarismem, která probíhala především v osmdesátých a devadesátých letech minulého století. Navíc, jak jsem již uvedl, Ondřej Lánský zdůrazňuje motivy Honnethovy teorie, které nabízejí možnosti rozpracování vzhledem ke globálním studiím, jež získaly na síle především v posledním desetiletí.

V první části své práce uvádí Lánský do kritické teorie společnosti svým osvětlujícím výkladem metodologických prvků této teorie, za prvé trichotomie normativita/deskripce/kritika a za druhé dichotomie transcendence/imanence. V této části své práce Lánský rovněž předjímá svůj další rozbor části Honnethovy teorie tím, že v návaznosti na Bourdieuho artikuluje východisko zkoumání kapitalistické modernizace.

Ve druhé části diplomové práce se její autor věnuje Honnethově vlastní teorii uznání. Nejprve ji dichotomicky člení na část dekrriptivně-kritickou a na část teleologickou obsahující normativitu. Hlavním přínosem této druhé části práce – a patrně i celé diplomové práce – je však Lánského pečlivě strukturovaný rozbor Honnethova principu výkonu v jeho různých pojetích vzhledem ke kritickému potenciálu Honnethovy teorie.

V poslední, třetí části své práce se Lánský zaměřuje na vztah mezi analyzovanou teorií a výzvami globální spravedlnosti. Tato kapitola, byť pouze naznačuje možnosti dalšího, globálně zaměřeného rozvinutí Honnethova pojetí uznání, představuje prozíravý výhled do teoreticko-sociologického zkoumání globálních otázek dalších let.

Práce Ondřeje Lánského není prací nekritickou. Přestože s Honnethovým úsilím o rozpracování teorie sociálního uznání sympatizuje, poukazuje také na meze jeho snah tím, že načrtává možné rozpracování teorie ve dvou zmíněných směrech, za prvé v oblasti výkonu, tj. v oblasti vyznačení přechodu od Honnethovy původní verze teorie k verzi současné, a za druhé v oblasti aktuálních globálních otázek.

Diplomová práce byla zpracovávána rovněž za pomoci interdisciplinárních přesahů, které byly potřebné pro plnější porozumění zkoumanému tématu. Autor prokázal, že danou problematiku důkladně prostudoval v české a zahraniční literatuře a že je schopen ji samostatně a kvalitně zpracovat, čímž se určitým způsobem ozřejmily také jeho stylizační schopnosti. Práce má výtečnou úroveň a proto navrhuji nejvyšší stupeň ocenění: výborně.

V Praze, 25. srpna 2006

PhDr. Marek Hrubec, PhD.